

soti proslavlja glavni spomenik v stolni cerkvi utemeljitelja škofijskega sedeža, velikega pastirja in iskrenega domoljuba. Na odličnem mestu, nasproti sedežu, kder je Slomšek sedel prvi škof, v obrisu prekrasnega gotiškega okvirja stoji velika, kot sneg bela, marmornata podoba Antona Slomškega, škofa, buditelja in pesnika slovenskega. Krasnejšega spomenika nima noben škof, noben narodnjak na Slovenskem.

Ožji odbor za stavljenje Slomškovega spomenika po pravilih, l. 1865 v mariborski čitalnici osnovanih odbran in ponovljen, je svojo nalogo dovršil. Konečno izreka svojo prisrčno zahvalo vsem častilcem Slomškovim in vzame od njih slovo. Odbor je razpuščen. Zapisnike in blagajnično knjigo s prepisom izročilnega pisma hranjuje čitalnica mariborska!

Ivan Kačič, predsednik. Marko Glaser, odbornik. Dr. Janko Srnc, denarn. Davorin Valenčak, odbor.

Dr. Lavoslav Gregorčec, tajnik.

Gospodarske stvari.

Letošnji pridelki.

Kmetijska družba v Gradcu objavila je zanimivo poročilo, s številkami pojasneno, koliko smo letos imeli na Štajerskem pridelkov. Ali kranjska in koroska kmetijska družba izdaja enakih poročil, to nam ni znano. Naša pa poroča, da se je sploh pridelalo več, kakor lani, največ pa sadja, vina, repe, sena in otave. Menje, kakor lani, zdala pa je kuruza, ajda, hmelj, laneno seme, repica, tikve in krompir. Tega je po raznih krajih dežele mnogo zgnjilo. Srednja teža letošnje pšenice je pri 1 hektolitr 78—79 kilo, rži 72—73 kilo, ječmena 62—63 kilo, ovsa 46—47 kilo. Pridelki so semtertje trpeli po nalivih, točah in pri kuruzi se je pogosto prikazal kuruzni črv. Hrošči so menje škodovali, kakor prejšnja leta. Pridelalo se je pšenice 837.000 hektolitrov, rži 1.049.000 h. ječmena 235.968 h. ovsa 1.337.000 h. kuruze 1.235.000 h. ajde 548.000 h. prosa 124.000 h. vsa slama skup se računi na okoli 8 milijonov novih centov; krompirja bilo je 1.240.000 hektolitrov, vina belega 476.520 hekt. črnine 84.000 h. šilherja 210.800 h. repe 3.667.000 h. deteljinega semena 18.300 h. lanenega semena 29.000 h. Sad od sadunosnih dreves se računi na 3.882.000 novih ali meterskih centov, sena in otave 9.831.000 met. cent. posušene detelje 1.350.000 met. cent. prediva lanenega 32.300 met. ct. hmelja 3400 met. ct. Letina bila je torej še velja kako dobra. Bodi ljubemu Bogu hvala za vse! Kako bo drugo leto, to Bog zna. Vsejanega je malo proti drugim letom! Če bi še jarine ne bilo mogoče pod zemljo spraviti, tedaj bode zrnje v ceni moralo poskočiti!

Ktere rastline so travnikom škodljive.

M. II. 7. Svinjska dušica ali kristavec (Datura Stramonium, Stechapfel) raste v suhi ilovnati

zemlji. Je dveletna, strupena rastlina z bodečimi semenskimi glavicami. Seme je črno in mastno. Ta rastlina je vsaki živini škodljiva in se more le s podiranjem pokončati. 8. Oslovski mlečnik (Euphorbia cyparissias, Eselwolfsmilch) ima razjedaven, bel, mlečnat sok. Nahaja se po suhih travnikih, kvari krmo in se mora toraj popitati in tako pokončati. 9. Govšec (Mercurialis, Bingelkraut) je jednoleten plevel s stebлом, ki je $1\frac{1}{2}$ črevlja visoko. Steblo je zelo v veje razraščeno, in na njem so narezani listi. Nahaja se tudi na vlažnih travnikih slasti v gozdnih travnikih. Škodljiv je vsaki živini, ovcam pa naravnost strupen. Pokončati se da le s pomlajenjem travnikov. 10. Repinec (Lappa major, Grosse Klette) postane 3—5 črevljev visoka, krogli podobna čaša ima ozke luske, ki so na koncu v kankeljčke zakrivljene. Pokonča se, ako se večkrat porežejo stebila. Kocen se mora pa svinjskim gnojem potrositi. Če pa je repinec na kakem travniku zelo zarejen, potem pomaga le pomlajenje travnika. 11. Močvirni ušivec (Pedicularis palustris, Sumpfläusekraut) ima peteripistno čašo, rudeč cvet in kakor pero narezano listje. Nahaja se po mrzlih, mokrih travnikih, duši dobre travniške rastline in je živini posebno pa ovcam škodljiv. Ako se popipa ali izbode, se lahko zatre. 12. Suhopernik ali rumenec (Eriophorum, Breitblättriges Wollgras) nahaja se na močvirnatih travnikih, ima o času zrelosti tope trioglate, 2—3 črevlje visoke bilke, na katerih 5—7 ali še več klasov sedi. Obdaja jih dolga, bela dlaka. Ti klasi z volno vred so živini posebno škodljivi. Ta plevel se močno razrašča in zaduši vse druge travniške rastline. Pokonča se s posušenjem travnikov. 13. Loč (Jurca, Sumpfbinsen) raste po vlažnih travnikih in prežene dobre travne sorte. Živina se ga ne dotakne. Pregnati se da le, ako se travnik posuši.

M. Koliko konj vleče. Na mehki ilovnati zemlji potegne konj $1\frac{1}{2}$ metr. cent. po navadnem prodnem zemljišču zmore 3 take cente, po trdi pešnati cesti 8 centov, na dobri umetno narejeni veliki cesti po 15 centov. To velja o popolnoma ravnem potu. Ker se pa taki poti le redko kde nahajajo, se toraj navadno tudi na dobrem potu na konja le 9—10 metre. Na vodi vleče konj proti precej močnemu toku 75—80 metre. proti slabemu toku po 280—300 centov. Na umetnem vodotoču ali kanalu celo po 800 centov in še več. Poprek vleče konj na kanalu po 400krat več ko na slabem potu in 60krat več ko na umetno narejeni glavni cesti.

Bučelarsko društvo v Mariboru dobilo je po prizadetju njegovega zopet izvoljenega predsednika g. dr. Terča 130 fl. podpore od ministerstva ter je v vrtu učiteljskega pripravništva postavilo nov in velik bučelnjak. Društvenina znaša 2 fl., katero pa društveniki mudno vplačujejo tako, da je v

v blagajnici samo 2 fl. 37 kr. Novi bučelnjak bo imel prostora za 27 panjev.

Živinska kuga se je v Dalmaciji začela močno širiti pa tudi po Bosni. V Galiciji je do ene vasi povsod prenehala.

Sejmovi. 27. dec. Vitanje, 28. dec. Straden, 29. dec. Orehova ves pri Brežicah, 2. jan. Buče, Radgona.

Dopisi.

Iz Gradca. (V deželnem zboru) se je v šolskih zadevah sklenilo: 1. Šolske knjige se ne smejo prepogosto spreminjati, da se večkrat celo nepotrebni stroški ne delajo z vednim kupovanjem novih knjig. 2. Šolske oblasti imajo skrbeti, da se neprilikam, katere so na večjih krajih iz tega nastale, da morajo otroci po osem let v šolo hoditi, v okom pride. 3. Deželni odbor ima nalogo, da se realna gimnazija v Ptuj v čisto gimnazijo spremeni. 4. Vlada se naprosi, da prevzame ptujsko gimnazijo na svoje stroške. Predlog, katerega je g. Kukovec stavil, da bi se za slovenske šolske knjige skrbelo, je ostal na cedilu iz enakih vzrokov kakor pismo na cesarja. 5. Šolske oblasti morajo, preden zahtevajo, da se kaka šola zida, predela ali zveka, poprej tiste poprašati, kateri stroške trpijo, in potem še le smejo, če so ti privolili, daljše obravnavo vpeljavati se. 6. Šolske oblasti imajo gledati na to, da krajni šolski sveti s šolskim denarjem modro gospodarijo. 7. Deželni šolski svet ima nalogo, a) skrbeti, da se pri učiteljskih izpitih tako strogo ne postopa kakor do zdaj, kar to pričuje, da jih redno polovica pade; b) deželnemu zboru natanko poročati o stanju šol, kar se lepega obnašanja in ved tiče; c) naj bi se proti tistim učiteljem, kateri še praktične skušnje nimajo, prestrogo ne postopalo; d) naj skrbi za slogo med učiteljem in katehetom tudi s tem, da ne izdaja takih ukazov, po katerih bi ta sloga škodo trpela; e) gledati, da se za šolo negodni otroci, ki so slabi ali še niso 6 let stari, ali kateri so od šolskih oblast-nij oproščeni, ne vpisujejo v šolske matrike. Zagrizeni nemčur, znani grajščak Karneri v Wildhausu nad Mariborom, je pri tej priliki pokazal, da je sovražen duhovnikom pa tudi pravi prijatelj učiteljem ni. Bil je namreč močno hud, zakaj se gleda na slogo med kateheti in učitelji! Sloga med temi mu je torej trn v peti, večni ravs in kavs povoljen!

(Dalje prih.)

Iz Čadrama. (Gledé na vinstvo) naša župnija na Pohorskem podnožji ležeča ni med zadnje računati bodi v oziru na množino bodi na dobroto vinske kapljice. Kajti po vseh gričih je vinska trta zasajena, posebno pa cela Ugovska gora, kjer dober Ugovčan (Augenbacher) raste, ki nam v dobrih letinah daje izvrstno starino. Uima stalnega deževja je kakor v Mariboru tudi nam

nagajala in tudi smod ali pikec se je že junija in tudi pozneje v nekterih vinogradih prikazal in veliko kabrnikov čisto osmodil, a vendar smo se še zmiraj polovice več od lanskega pridelka nadejali in se tudi po večem nismo zmotili. Ugovčani s svojo najboljšo kapljo pa niso samo polovice več od lani pridelali, temuč po večem toliko, da se malo kateri spominjajo, da bi bili kedaj več, kakor letos natrgali. Po večem je vsem posode zmanjkalo in kjerkoli si šel konec vinotoka, slišal si za posodo popraševati. Kajti kdor si ga je 10 polovnjakov nadejal, ga je navadno 10 štrtinjakov nalil. Vina nam res ne manjka, ali cene tudi pri nas skoraj nijene nima, ker tujih kupcev pogrešamo. Državni poslanec g. dr. Vošnjak je kar po vseh Svetih več štrtinjakov mošta nakupil in ga je po 40 fl. plačeval in še nekteri drugi kaj malega, a zdaj ko imajo oni že polne kleti, je vse tiho in težko se kaj strži z vinom. Krčmarji že za čisto pretočen štrtinjak komaj po 36 fl. plačujejo. Tej prikazni, da k nam tujih kupcev ni, sta menim 2 poglobitna vzroka; prvi je, da pogrešamo bližnje ceste skoz Oplotnico in Čadram na Bistrico in Konjice, ker zdajšnja pelja v daljnem ovinku na veliko cesto čez tamošnje strme klance in voznina drago stane, 4 fl. pri štrtinjaku, kar je pri nizki ceni vina jako veliko. Drugič še mi zmiraj preslabo skrbimo za prav dober pridelek, ker v slabih letinah, med katere tudi letošnje vino, kar dobroto zadeva, spada, se le izvrstna kapljica lahko proda. Kdor pa tiste hoče dobiti, mora umeten vinorejec biti, kakor tukaj v naši bližini g. dr. Vošnjak, ki ima posebni stroj, da tudi belo grozdje opetla in le zdravo zbira v eno posodo, petle in gnjilobo pa v drugo, in ker tudi zlahtne trte sadi, ima prav dobro kapljico. Ako bomo mi med večjimi lastniki takih vinorejcev več kedaj čakali, bo naše vino začelo prav dobro sloveti in ga bomo tudi lažje spečali. Zdaj se pri nas gotov denar le še za živino dobi, katere tudi letos lahko vsi obilno redimo, ker smo krme prav obilno pridelali, pa kakor za drugo, tudi za živinorejo pri nas ničesar ne storimo in posamesen ubog kmetovalec tudi kaj zdatnega ne more, ako soseske roke križem držijo. Ljubljanske Novice in „Slov. Gospodar“ sta nam že tolikokrat omenjala, da, ako hočemo lepe živine odrediti, moramo za zlahtno plemo skrbeti, in kaj bote rekli kmetovalci, ako poročam, da v naši Oplotniški srenji, ki šteje čez 2000 prebivalcev in več kmetov, ki redijo po 8—10 glav in še več govejé živine, ni ne enega pravega bika in se morajo krave v tuje soseske, kakor na Dobravo ali Prihovo, goniti. Ker je pa premalo plemencev, je tudi potem več jalovk, ki niso za druga, kakor da se za mesarja opitajo? Tukaj bi imeli soseskino zastopi kaj s prošnjo do kmetijske družbe v Gradcu storiti ali pa z lastno mošnjo ali po zloženih doneskib živinorejo in blagostanje občanov podpirati. Kedaj se bomo tega čakali?